

**Ogólne zasady bezpieczeństwa i higieny pracy przy stosowaniu substancji chemicznych,
ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym
lub reprotoksycznym**

1. Należy ograniczać liczbę i czas pracy pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym.
2. Należy podejmować środki i działania ograniczające poziom narażenia na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym.
3. Należy przeprowadzać szkolenia okresowe dla pracowników, w zakresie: ryzyka dla zdrowia wynikającego z narażenia na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym i dodatkowego ryzyka wynikającego z palenia tytoniu, oraz środków ostrożności, które powinny być podejmowane w celu ograniczenia tego narażenia wymagań higienicznych, które powinny być spełnione w celu ograniczenia narażenia na działanie tych substancji, konieczności użytkowania środków ochrony indywidualnej w tym odzieży ochronnej, działań zapobiegających wypadkom oraz działań koniecznych do podjęcia przez pracowników, w tym pracowników pełniących obowiązki ratownicze, podczas działań ratowniczych oraz wypadków.
4. Należy informować o ryzyku zawodowym, które wiąże się z pracą wykonywaną w narażeniu na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym.
5. Należy informować pracowników o zmianach, w przypadku narażenia na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym, jak również zapewnić udział pracowników lub ich przedstawicieli w projektowaniu i realizacji działań zapobiegających narażeniu na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym lub ograniczających poziom tego narażenia oraz umożliwić pracownikom i ich przedstawicielom kontrolę stosowania wymagań określonych w obowiązujących przepisach regulujących zasady bezpieczeństwa i higieny pracy.
6. Należy, przed rozpoczęciem prac zapoznać się z kartami charakterystyk stosowanych substancji chemicznych, i ich mieszanin o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym.
7. Należy zapoznać się z zasadami bezpiecznej pracy w laboratorium specjalistycznym, instrukcjami bhp, instrukcjami obsługi maszyn i urządzeń oraz instrukcją udzielania pierwszej pomocy.
8. Należy poinformować pracowników o opakowaniu, zbiorniku i instalacji zawierających substancje chemiczne, ich mieszaniny lub czynniki o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym a także o wymaganiach dotyczących oznakowania i znakach ostrzegawczych.
9. Należy stosować środki ochrony zbiorowej oraz odpowiednio dobrane środki ochrony indywidualnej.
10. Należy ustalić zasady gospodarowania odpadami o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym.
11. Należy postępować z odpadami zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zasadami przyjętymi w danej jednostce.
12. W przypadku narażenia na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym konieczne jest wykonywanie pomiarów w trybie i z częstotliwością określoną w odrębnych przepisach, a w szczególności stosować metody wczesnego wykrywania narażenia podczas awarii lub w przypadku wystąpienia innych nieprzewidzianych okoliczności.
13. Należy sporządzić instrukcję postępowania na wypadek awarii, a w szczególności stosować metody wczesnego wykrywania narażenia podczas awarii lub w przypadku wystąpienia innych nieprzewidzianych okoliczności.

Ogólne zasady postępowania w razie awarii przy pracy z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym (czynnik rakotwórczy)

1. W przypadku wystąpienia awarii spowodowanej czynnikiem rakotwórczym pracownik zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić o awarii współpracowników, a następnie bezpośredniego przełożonego.
2. W miarę możliwości podjąć czynności ograniczające rozprzestrzenianie się zagrożeń i ewentualnych skażeń wynikających z awarii.
3. Jeżeli jest to możliwe usunąć ze strefy zagrożenia wszystkich pracowników oraz osoby postronne, z wyjątkiem pracowników niezbędnych do przeprowadzenia działań zabezpieczających i ewakuacyjnych.
4. Zastosować odpowiednie środki ochrony indywidualnej oraz środki ochrony zbiorowej podczas usuwania skutków awarii spowodowanej czynnikiem rakotwórczym.
5. Ograniczyć do minimum czas przebywania każdego pracownika w strefie zagrożenia oraz uniemożliwić przebywanie w tej strefie pracownikom nie wyposażonym w środki ochrony indywidualnej.
6. Zorganizować pierwszą pomoc osobom poszkodowanym.
7. O awarii niezwłocznie powiadomić Dziekana oraz Rektora.

Uwaga:

Kierownicy jednostek organizacyjnych mają obowiązek sporządzić szczegółowe procedury działania na wypadek awarii lub w przypadku wystąpienia innych nieprzewidzianych okoliczności uwzględniając obowiązujące przepisy i właściwości stosowanych substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym.

Ogólne zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w warunkach narażenia na działanie promieniowania jonizującego

1. Praca ze źródłami promieniowania jonizującego może być wykonywana wyłącznie w pracowniach izotopowych (ze źródłami zamkniętymi i otwartymi) oraz w pracowniach rentgenowskich spełniających wymagania Ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. Prawo atomowe oraz wydanych na jej podstawie przepisach wykonawczych.
2. Każda pracownia, w której wykonywane są prace w narażeniu na promieniowanie jonizujące musi posiadać:
  - zezwolenie Państwowej Agencji Atomistyki na prowadzenie działalności,
  - program zapewnienia jakości dla działalności związanej z narażeniem na promieniowanie jonizujące,
  - aktualny spis posiadanych źródeł promieniotwórczych - pracownie izotopowe,
  - instrukcję postępowania z odpadami promieniotwórczymi - pracownie izotopowe ze źródłami otwartymi,
  - dokumentację okresowych pomiarów dozymetrycznych lub jeśli jest to wymagane dokumentację dozymetrii indywidualnej,
  - plan postępowania awaryjnego,
  - technologiczną instrukcję pracy.
3. Pracownicy wykonujący prace w narażeniu na promieniowanie jonizujące zobowiązani są uczestniczyć w okresowych szkoleniach w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy w narażeniu na promieniowanie jonizujące organizowanych zgodnie z programem przedstawionym Prezesowi Państwowej Agencji Atomistyki.